

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za diake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Izid mariborske volitve.

Kakor znano je volila zadnjo sredo mestna skupina Maribor-Ptuj državnega poslanca. Izid smo včeraj, ker nam je telegram pozno došel — neugodnih novic se dopisnikom nikoli ne mudi poročati — samo v polovici eksemplarov svoje dnevne izdaje priobčiti mogli. Naš kandidat Bindlechner je dobil namreč 259 glasov, nemški fortschrittlerski dr. Schmiederer pak nepričakovano mnogo: 655 glasov. To je večja razlika nego smo jo pričakovali, da si ravno nikakor nismo upali v zmago ker pozitivnih dat o vsej volitvi nismo mogli imeti, kajti v tej skupini Slovenci še nikdar volili nismo, zdaj smo prav za prav prvič poskušali, „probo naredili.“ Vendar se v računih nismo tako zmotili, kakor bi morda kdo mislil.

Mi smo v „Slovenskem Narodu“ precej od kraja rekli, da Slovenci sami ne moremo še zmagati v tej skupini mest in trgov na zgorenjem delu našega slovenskega Štajerja, ob meji Nemštva ležečih, temuč da bi le vladen kandidat mogel zmagati s podporo Slovencev. Zato smo mi precej po Duchatshevem odloženju mandata priporočali, naj se kandidira kak višji uradnik, za katerega bi glasovali uradniki. Kajti mi smo vedeli, da je v tej volilnej skupini nemškonacionalnih volilcev ena mala tretjina, slovenskih druga taka tretjina, a tretjo in sicer najdebelejšo tretjino imajo uradniki. Kamor se uradniki nagnó, tam je zmaga. Zdaj so odločili za Schmiedererja.

Vlada se ne le nij nič brigala za volitev, temuč kakor se je v „Politik“ iz Maribora telegrafiralo in kakor se je tudi nam pisalo, agitiral je baron Kübeck, štajerski namestnik in po srcu goreč privrženec ustavoverne stranke naravnost mej uradniki za Schmiedererja in zoper Bindlechnerja. Potem se izidu volitve nij čuditi! Ministru Tassleju menda uže nij nič ležeče ali ima večjo večino in kako večino v državnem zboru, ker dopušča, da mu njegovi uradniki pomagajo do jednega opozicijskega več! Prejšnje vlade so pa uže skrbele, da so bili v ta naša mesta ognjeni Nemci postavljeni ker je Stremayer profesorjem in uradnikom naše narodnosti če so na Slovensko prosili, rogal se v lice: „Dreissig meilen vom windischen land!“

Za Bindlechnerja oddanih 259 glasov je gotovo čisto slovenskih. Nemških ne bode zraven ni 20, toliko uže poznamo kraje in razmere. Da se je postavil nemšk obrtnik in meščan Bindlechner (vsega spoštovanja vreden mož) za kandidata in ne kak višji uradnik, kakor smo mi svetovali, gotovo je imelo uzrok v misli, da bode on kakor osobno priljubljen

in čislán mož, povlekel obrtnike in meščane za soboj. Izid je pokazal, da je bil tak račun kriv in napačen. Osobne kandidature danes ne gredo več. Stranke so tu, agitacija je tu! Poleg stranke in poleg agitacije je le še vlada ali uradništvo močan faktor pri volitvi. Schmiederer je vendar načelnik slabega gospodarstva pri „kreisamtu“, ali ker ga je njegova stranka postavila in ga uradništvo podpiralo, voljen je.

Sicer pa smemo z izidom, ako stvar od druge objektivne strani pogledamo, še celo — zadovoljni biti! Zdaj vemo vsaj, da imamo Slovenci tudi tukaj, kjer je Nemštvo mislilo, da ima trden političen monopol, uže 259 glasov, torej zdatno manjšino. Iz te manjšine bode po našem neutrudnem delu in po razvoji naše ideje zleti vzrasla večina. Le pomislimo, da bi bili Slovenci pred 20 leti v celem tem volilnem okraji komaj 50 glasov zmogli. Dan denes pak jih imamo uže 259, skoro tretjino. Če nam je v kratkih letih narastlo celih 200 glasov, rastli nam bodo še hitreje dalje, ker tudi naša agitacija in naš razvoj je vedno močnejši, in kmalu bomo svoje ošabne protivnike raznenačili s slovensko zmago tudi v teh obzidjih vselivšega se k nam germanizma. Marsikaj nam ne gre tako naglo, kakor bi v svojem rodoljubji želeli, ali potrpljivo se zadovoljimo, da se vsaj vidi nekako napredovanje naše stvari. Bašte je „kasna reja“ in počasna, politična odgoja narodov.

Papež o slovanskih apostolih.

Uže v listu od zadnjega vtorka smo mi naznanili po telegramu posneto novico, da se je zdanji papež Leo XIII. s posebno encikliko prav simpatično za Slavjanstvo oglasil, čemur mi veliko politično važnost dajemo. Zdaj nam je v novinah došla cela papeževa okrožnica, torej jo svojim bralcem v celoti priobčujemo: „Papež Leo XIII. vsem patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom katoliškega vesoljnega sveta, kateri imajo milost in skupnost z apostolskim stolom!

Čestivredni bratje

pozdrav in apostolski blagoslov!

Svetim apostolskim prvakom Petru in njegovim naslednikom posebej izročena velika naloga, krščansko ime razširjati, velevala je rimskim papežem, da so ob različnih časih in k različnim narodom pošiljali poročevalce svetega evangelija, kakor se je videlo, da to terjajo razmere in sklepi usmiljenega Boga.

Zatorej, kakor so poslali Avgustina k Britancem skrbet za duše, Patricija k Hibernijcem, Bonifacija k Germanom, Vilibrorda k Frizom, Batavcem in Belgijcem, tako so tudi sveta moža Cirila in Metoda poobla-

stili, prevzeti apostolsko službo pri slovanskih narodih, in po njiju vstrajnem in velikem delovanju jima je uspelo, da so slovanski narodi iz prvotnega življenja prestopili k človeškej kulturi in izobraževanju.

Cirila in Metoda, krasna dva apostolska brata, niso nehale častiti od nekdanj vse slovanske dežele, spominjajoče se njiju dobrih del. Ravno s tako marljivostjo ju je častila cerkev, katera je oba, dokler sta živela, mnogo odlikovala, in pepela od jednega nij hotela pogrešati. — Zato je tudi uže od leta 1863 slovanskim Čehom, Moravcem in Hrvatom, kateri so vsako leto 9. marca praznovali praznik na čast sv. Cirilu in Metodu po dovolitvi našega predhodnika Pija IX. nesmrtnega spomina pripuščeno, ta praznik odslej praznovati dné 5. julija in dnevne čase v spominu sv. Cirila in Metoda izpolniti. In skoro po tem, ob času, ko je bil veliki vatikanski koncil, prosili so premnogi škofje ta apostolski stol, da naj bi se njih kult in določeni praznik na celo cerkev raztegnil. Ker pa ta stvar do današnjega dné nij rešena in ker je v menjajočem se času položaj države v teh deželah spremenjen, zdi se nam primeren povod dan, slovanskim narodom, za katere zveličanje in blagor smo mi prav zelo skrbni, ustreči. Zato hočemo mi, ki svoje očetovske ljubezni nečemo v ničemer vzkrčevati, tudi častenje svetih mož, katera bosta slovanske narode, ki sta jih nekdanj s setvijo katoliške vere od pogina k vzveličanju otela, tudi zdaj s svojim nebeskim varstvom mogočno branila, dalje razširiti in pomnožiti. Da se pa jasneje posveti, kakova sta moža, katera predstavljamo katoliškemu vesoljnemu svetu v častenje, naj omenimo ob kratkem zgodovino njiju del.

Ciril in Metod, brata, rojena v odličnem mestu Tesalije, šla sta rano v Carigrad, da se v glavnem mestu orijenta v znanostih izučita. In iskra duhá, ki je uže tačas v mladih ljudeh svetila se, nij ostala skrita. Kajti oba sta v kratkem času tako močno napredovala, in vzlasti Ciril, ki je tako pohvalo v znanostih dobil, da je iz posebne časti imenovan bil filozof. Ne dolgo potem je vstopil Metod v meniški stan, Ciril pak je bil po patriarhu Ignaciju vrednega izpoznan, da mu je cesarica Theodora nalog izročila, onkraj Kerzoneza stanujoče Kazare, ki so v Carigradu prosili za sposobne upravitelje Svetega, v krščanskej veri odgojevali. Ta nalog je prevzel prav rad. Šel je tedaj v Kerzonez v Tavris in se je posvetil, kakor nekateri pravijo, nekaj časa naučenju deželne jezika onega naroda, in ob istem času je srečo imel, sveti pekel sv. papeža Klementa I. najti, katerega je lahko izpoznal vsled občno razširjenega spmina na sidro, s katerim je bil

kreprok verni mož na ukaz cesarja Trajana kakor znano v morje vržen in potlej pokopan. Ko se je tega dragocenega zaklada polastil, šel je v mesta in bivališča Kazarov, katere je, podučen s svojimi nauki in vzbujevan od božje pomoči, združil z Jezusom Kristom, potem ko je zatrl mnogostransko brezverstvo. Ko je bila nova krščanska občina najbolje urejena, dal je slaven izgled svoje pohlevnosti in krščanske ljubezni, ker je vse darove, katere so mu domačini ponujali, odbil a samo to zahteval da se oslobode ujeti Slovani, kateri so bili krščanske vere. Kmalu se je vrnil Ciril veselo v Carigrad ter je šel tudi v samostan Polychronov, kamor je bil uže tudi Metod šel.

Mej tem je pa zvedel Rastilav, knez moravski o tem, kar se je zgodilo pri Kazarih. Izpodbujen po izgledu Kazarov, dogovarjal se je s cesarjem Mihaelom III., da bi se iz Carigrada poklicalo nekoliko oznanjevalcev evangelija ter nij teško dosegel to, kar je hotel. Zato je pa prouzročila uže s tolikimi dejanji proslavljena krepost Cirila in Metoda, da sta bila za to poslanje na Moravsko odločena. In ker sta potovala skozi Bolgarijo, ki je bila uže uvedena v sv. skrivnosti kristijanov, nijsta na nobenem kraju opustila prilike za razširjenje vere. A na Moravskem, kjer jima je narod prihajal naproti uže do meje, sprejeta sta bila z največjo prijaznostjo in praznično radostjo. In brez odloga pričela sta srca podučevati v kristijanskih naukih ter vzdigavati jih k upanju do nebeških darov in to s tako močjo in dejansko marljivostjo, da je skoro potem narod moravski sprejel krščansko vero. Mnogo je k temu pomagalo znanje slovanskega jezika, katerega se je Ciril uže prej naučil in veliko so pomagala sveta pisma nove in stare zaveze, katera je on preložil na narodni jezik. Zato se ima slovanski narod temu možu prav za veliko zahvaliti, ker od njega nij sprejel samo blagodejnosti krščanske vere nego tudi civilizacijo; kajti prva sta bila Ciril in Metod, ki sta izumila pismo, s katerim se slovanski jezik piše in izraža in iz tega uzroka se ne imenujeta krivično pričetnika tega jezika.

In zopet je prodrila slava teh dejanj iz tako oddaljenih dežel dalje in v Rim. — In ko je ukazal papež Nikolaj I. izvrstnima bratoma, naj prideta v Rim, napotila sta se takoj tja, slušala sta ukaz, ter vzela soboj ostanke sv. Klementa. — Ko je to izvedel Hadrijan II., ki je bil stopil na mesto umrlega Nikolaja, šel je z duhovenstvom in ljudstvom slavnima gostoma z veliko čestjo naproti. Telo sv. Klementa, proslavljeno kmalu z velikimi čudeži, preneseno je bilo s slovesnim sprevedom v baziliko, ki je bila postavljena ob času Konstantina nad očetovsko hišo nezmagljivega mučenika. Potem pa sta Ciril in Metod poročala v navzočnosti duhovenstva papežu o svojem apostolstvu, v katerem sta delovala sveto in marljivo. In ker so ju obdolževali, da sta delovala zoper določbe prednikov in zoper posvečene verske običaje, ker jima je pri izvrševanju svetega obreda služil slovanski jezik, zagovarjala sta svojo reč tako temeljito in s takimi razlogi, da je papež z vsem duhovenstvom hvalil ter odobril njiju delovanje. Za tem sta bila oba, ko sta izjavila katoliško veroizpovedanje in prisegla, da bočeta zvesta ostati veri sv. Petra in rimskih papežev, od Hadrijana imenovana in posvečena za škofa, ter je dobilo veliko njiju učencev razne stopinje svetega posvečenja v duhovne.

Po božjej previdnosti pa se je zgodilo, da je Ciril v Rimu sklenil svoje življenje v letu 869. v dan 14. februarja, dozorel bolj v kreposti nego v starosti. Javno in slovesno, kakor rimski papeži, bil je prenesen častno v grob, kateri je Hadrijan záse sezidal. Ker rimsko ljudstvo nij trpelo, da bi se telo umrlega prepeljalo v Carigrad, kakor je neka sorodnica iskreno prosila, prenesen je bil k sv. Klementu in položen poleg njegovega pepela, kateri je Ciril toliko let z globokim spoštovanjem čestil, in ko so ga mej slovesnim popevanjem psalmov vozili skozi mesto, dozdevalo se je, da Rimljani svetemu možu ne polagajo toliko z mrtvaško nego zmagovalno slovesnostjo žrtve nebeške česti.

Na ukaz papežev potuje potem Metod kot škof nazaj na Moravsko izpolnjevati dolžnosti svoje apostolske službe. V tej provinciji je v izgled svoje čredi prizadeval si s celo dušo služiti od dne do dne z večjo gorečnostjo katoliške stvari, kreprok upirati se nemirnim novotarjem hotečim podkopati katoliško ime z neumnimi mnenji, v veri vzgojiti kneza Svetopolka, ki je nasledoval v vladanji za Rastilavom, ter ga opominjati, ko se je izneveril svoje dolžnosti, karati ga in koncem kaznovati ga s tem, da mu je odtegnil svete skrivnosti. Zavoljo tega pričel ga je hudobni in nečisti samodržec sovražiti, ter ga je izpodil v prognanstvo. Kasneje zopet vzpostavljen, dosegel je z opominjanjem o pravem času to, da je knez kazal znamenja, da se je premislil ter izprevidel, da mora svoje prejšnje navade popraviti z novim življenjem.

To ravno je čudovito, da je pazna ljubezen Metodova, prekoračivši meje Moravske, kakor je dosegla za C rlovega življenja Liburnijce in Srbe, obsegla zdaj Panonce (naše slovanske pradede. Ur.) katerih kneza, Kócelj po imenu, je on podučeval v katoliške veri, ter vzdržal v dolžnosti, — in Bolgare, katere je z njihovim kraljem Borisom utrdil v krščanski veri, ter Dalmatince, katerim je razodel nebeške darove milosti in Korintijce, pri katerih je mnogo deloval, da jih je dovel k spoznanju in molitvi jednega pravega Boga.

A to mu je delalo sitnosti. Kajti nekateri izmej nove krščanske družbe, ki so vrla dela in krepost pisano gledali, zatožili so nedolžnega pri Jovanu VIII., nasledniku Hadrijanovem, zavoljo sumnjive vere in žaljenja šeg pradedov, ki so pri svetih opravilih rabili samo grški ali latinski jezik in nobednega drugega. Tedaj pa je papež poklical Metoda, skrbeč za nedotakljivost stare vere in stare discipline, v Rim ter mu ukazal, da se opraviči in očisti. Zmirom pripravljen hitro slušati in naslanjajoč se na svojo dobro vest, stal je v l. 880 pred Jovanom in pred nekaterimi škofi in duhovenstvom mest, in dokazal je lahko, da je vero, katero je v navzočnosti in z odobrenjem Hadrijana priznal ter nanjo prisegel na grobu prvaka apostolov, sam ohranil trdno in druge vestno učil in da je, kar se tiče rabe slovanskega jezika pri svetih opravilih, to storil iz pravičnih razlogov, z dovoljenjem papeža Hadrijana in ne protislovno s sv. pi smom. S tem zagovorom se je tako iznebil sumnje kake krivnje, da je papež dobro razumel Metoda ter mu rad potrdil nadškofovsko oblast in slovansko poslanje. Izven tega je izvolil še nekaj škofov, katerim bi ukazoval Metod in kateri bi njemu pomagali oskrbovati krščanske zadeve, ter ga je poslal s čestitimi priporočilnimi pismi in svobodno polnomočjo nazaj na Moravsko. (Konec prih.)

Nemško politiko

ruski časopis „Golos“ tako-le prav dobro opisuje: „Nemško novinarstvo skuša dan za dnem svetu dokazati, da pomenja nemško-avstrijska zveza samo mir ter da se trudi ohraniti samo evropski mir. Zraven pa živo opisuje nevarnosti „panslavizma“ in da je Rusija ona država, ki ne da miru, ki pospešuje panslavizem, ruši Turčijo, da bi si povečala svojo oblast in dala panslavizmu več prostora za razširjanje. To rusko-slovansko prizadevanje da je svetovnemu miru — kakor pravijo Nemci — tem nevarnejše, ker postaja bolj in bolj sigurneje, da stopi Anglija na rusko stran. To je uzrok, da se je rodila avstrijsko-nemška zveza. Tako uče Nemci, a tako nij nego je drugače. „Causa movens“ ki je prignal do te zveze, nij, kar se tiče Nemčije, nič drugega nego bojazen in strah pred Francosko. Rusijo opisujejo kot rovarsko in rogovilasto zato, ker neče pristopiti k nemško-avstrijske zvezi, in ker ima zase prednost mogoče francoske ter angleške zveze — tu je prava nevarnost. S tega stališča pogledana, je nemško-avstrijska zveza taka, kakršno ukazuje sila. Da bi hotela denes Rusija k Nemčiji pristopiti ter jej pomagati Francosko uničiti, potem bi ruska in vsa panslavistična opasnost na mah zginila in Nemčija bi se tudi ne brigala za ohranjenje Turčije. Z jedno besedo: ne iz vstoka nego iz zapada preti Nemčiji nevarnost. Nemčije pa ne moremo zavidati. Kajti zavidati ne moremo dežele, ki mora za svoje ohranjenje sejati povsod razpor in kolikor Nemci pišejo o našem „nihilizmu“, ki nas baje gloda, — naše položnje je vendar še bolje, ker nam ne treba sveta vznemirjati s praznim izmišljotinami. —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. oktobra.

O konfiskaciji jako mnogih dunajskih večernih listov od sobote zavoljo resolucij za centralistiški parteitag na Češkem piše na pr. „Vossische Ztg.“, da kaj tacega, tako temeljita konfiskacija je nekaj novega na svetu. „National Ztg.“ pa pritrjuje, da „ustavoverna“ stranka ščuje ljudstvo in vzbuja strasti, da bi vrgla zdanje ministerstvo. Ako se jej to ne posreči, ukoristili si bodo to nje nasprotniki in tudi oni, ki si avstrijsko vnanjo politiko želé drugačno.

V glavnem mestu Moravske v Brnu je bil pri dopolnilnej volitvi za državni zbor dné 5. t. m. voljen s 1401 glasom bivši minister Chlumecy; češki kandidat dr. Tuček je dobil samo 228 glasov.

V trinajstih letih, odkar je Ogerska samostojna, je naredila celih 750 milijonov dolgá ter ima vsako leto do 25 milijonov primanjkljaja v svojem proračunu. Za dolžnike je to slabo upanje. Vendar Magjari se ne zmenijo za to, zadovoljni so, da se le vse zatira kar jo drugače kot magjarsko. Tako hvalljaj „Pesti Naplo“ Tiszo, da dobro služi magjarske ideji, kajti on je razpršil slovaško Matico in srbsko omladino, panslavistične gimnazije zaprl in germanizatorje odpodil.

Vnanje države.

V Belgrad je prišel dné 6. t. m. bolgarski knez, ter so ga sprejeli srbski knez, ministri in dostojanstveniki. Belgrad je ozaljšán, ljudstvo je navdušeno pozdravilo bolgarskega kneza.

Turčija je odgovorila velevladim, pod katerimi pogoji da se jim uda. Ti uveti so uže znani ter jih angleški časopisi imenujejo žaljenje cele Evrope. Anglija da zdaj ne odstopi na noben način.

Iz Londona se poroča, da zahteva Gladstone, naj se evropska flota pošlje v

Bospor. Rusija pa da meni, naj se Turčija sebi prepusti, ker potem bode tako povsod v Rumeliji in Bolgariji počil vstanek.

Iz Rima se telegrafsko javlja, da je **italijanski** pravosodni minister prepovedal jezuitom, ki so se iz Francoskega izselili in hoteli svoje italijanske hiše zopet vzpostaviti, da tega ne smejo, temu da italijanska vlada hoče vse prejšnje naredbe zoper jezuite izvrševati.

Dopisi.

Iz Ptujja 5. oktobra. [Izv. dop.] Graška „Tagespost“ od 4. t. m. št. 226 prinaša sledečo notico: „Die gerichtssprache in Steiermark. Bei dem k. k. bezirksgerichte in Pettau ist unlängst eine klage auf erlassung des zahlungsbefehles an den geklagten in slovenischer sprache eingebracht worden. Dem klägerischen begehren wurde folge gegeben; der kläger beschwerte sich jedoch gegen die erledigung seines ansuchens in deutscher sprache und brachte in der beschwerde unter anderem vor, dass er diese sprache nicht verstehe. Diese beschwerde ist bei dem k. k. oberlandesgerichte in Graz und zwar in einer plenarsitzung des gremiums unter dem vorsitze des oberlandesgerichtspräsidenten dr. ritter von Waser zur sprache gekommen und es wurde dieselbe nach eingehender berathung zurückgewiesen, weil im hinflick auf den § 13 allg. ger. ord. die gerichte sich der landesüblichen sprache zu bedienen haben, diese aber in Steiermark die deutsche ist. Eine gegen-theilige, für Krain erflossene verordnung könne in Steiermark keine anwendung finden.“

Ker pri tukajšnji sodnji do sedaj baje še nikdo razen mene na slovenske uloge slovenskega odloka terjal nij, razumno je, da navedene vrstice mene oziroma mojo vlogo zadevajo. V pojasnenje te jako važne principjalne določbe pa naj dopisniku zgoraj navedenih vrstic ter vsem tistim, kateri se slovenskega uradovanja boje kakor hudič križa, služi sledeče:

G. pisec je znal navedene vrstice tako sestaviti, da bi znal kdo čitateljev v naglici misliti, da je bila moja pritožba v nemškem jeziku pisana, kar se ve da nij res. Neresnica pa je, da bi bil jaz v pritožbi navajal, ka nemški ne umejem. V pritožbi sem se jedino na postavo opiral, kajti jaz družega ne terjam, kar postava vsem narodom v Avstriji pripoznava. Opiral sem se na člen 19 osn. postave, na § 13. sod. reda in na druge v tej zadevi izdane naredbe. Omenjeno pa naj bode tu, da se nijsem šamo jaz razsodbi višje sodnije čudil, ampak vsak, komur je geografija spodnje Štajerske znana. Kakor mi dopisnik pové, razsodil je sam višje deželne sodnije predsednik g. Waser to stvar, to pa je tem bolj čudno, ker je g. predsednik rojen v Ptui in bi moral vedeti, da se na spodnjem Štajerskem le slovenski govori, izjemši nekaj mest in trgov. Na Štajerskem sta slovenski in nemški jezik deželna jezika, kajti na zgornjem Štajerskem govori se nemški in na spodnjem Štajerskem slovenski. Meni do sedaj še nij bilo znano, da je na slovenskem Štajerskem deželni jezik nemški. Sicer pa ta stvar še nij razsojena, kajti vložil sem zoper naredbo graške višje deželne sodnije izredno pritožbo pri najvišjem sodišči v Beču in ako bode treba razrazsojevalo bode to stvar še drugo sodišče.

Iv. Urbanec.

Iz Novega mesta 4. oktobra. [Izv. dop.] Naša novomeška „narodna čitalnica“ je se svojo svečanostjo, ki jo je napravila soboto

dné 2. oktobra na spomin 50 letnega godu Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Franjo Josipa I. v resnici stavila si lep spomenik ter svoje dobro ime kot najboljši tukajšnjih zabavnih društev zagotovila. Ne glede le na materialni vspeh, kateri je bil jako ugoden — dvorana je bila namreč prenapolnena — sme se na vsak način kot jako veselo znamenje časa smatrati, da se je svečanosti udeležilo odlično občinstvo in mej tem celo taka gospoda, ki se je v prejšnjih časih zaradi nekeke „presije od zgoraj“ in zaradi krivih, umetno vcepljenih predsodkov narodnih društev izogibala. — In ravno ta gospoda se je sedaj kaj dobro izrazila o omenjeni svečanosti ter jako zadovoljno zapustila prostore „prvega narodnega doma“. — Pa tudi po vsej pravici, saj ga res uže kmalu nijmo imeli tako prijetnega zabavnega večera, kakor v soboto, za kar gre vsa čast in hvala v prvej vrsti gpdč. pevkam, gg. pevcem in igralcem, ki so se svojim vrlim sodelovanjem omogočili prirediti lepo svečanost.

A. Hribarjeva „kantata“, s katero se je pričelo, pela se je prav eksaktno. Burni živio-klici, ki so Nj. Veličanstvu, našemu presvitlemu cesarju Franju Josipu I. veljali, nijso sicer nikakršnega pogina „nemškeje kulturi“ v deželi in kar je z njo v zvezi „durch ein infernalisches gebrülle“ — kakor se je nekemu diskreditiranemu lističu, ki se kot zastopnik interesov „slovenske“ dežele kranjske obnaša, nedavno zljubilo reči — naznanjali, pač pa živo dokazali, da posebno zadnje dni od slabovoljnih nemških korespondentov tako močno razupiti Slovenci za „patentirano“ lojalnostjo nekaterih — hvala Bogu! — uže na pol depose-diranih hegemonov-ščuvalcev nič ne zaostajajo!

V drugej točki (J. C. Umlauf, „v večernem hladu“, revizija za dvoje citre) smo imeli sedaj v prvič priliko občudovati spretno igranje g. M. Ozbiča iz Kannika, kateremu gre tudi — zraven gpdč. Lujize Majerjeve kot izvrstne igralke na citre in pevke in g. Adolfa Rohrmanna kot vrlega pevovodje — kot diletantu vsa hvala. — Ravno tako precizno so se izvrševale tudi vse druge točke zanimivega pevskega programa, ki so občinstvu jako dopadale in se — kakor tudi prejšnje — na občno željo ponavljati morale.

Koncem sledila je še igra: „Ena suknja pa štiri roke“, šaloigra s petjem in godbo v enem dejanji, katera se je kljubu temu, da so predskušnje kaj neredne bile, vendar-le prav dobro izvrševala. Hvale vredno je bilo igranje g. Z. Niefergalla. Ravno tako je tudi Živko, g. Josip Rohrman ph., dasiravno novinec, svojo nalogo — kakor tudi vsi drugi — kaj dobro izvrševal. Z igro je bil jako mični program prav za prav uže izvršen, a mladi svet vendar-le tako brezpogojno kapitulirati še nij hotel — in kmalu se je našlo sporazumljenje, ki je pouzročilo za nas malo-meščane velikansk ples — plesalo je prvo četvorko 20 parov.

Od kranjsko-primorske meje 5. oktobra. [Izv. dop.] V jugozahodu Kranjske, ob glavnej cesti, držečej v Trst, blizu primorske meje, na vznožji temnozelene Preske, razprostirajo se Senožeče, — trg notranjski, ki je svoje dni videl in užival milejše ter veselejše dni, nego jih dandenes ima. Tužna doba napočila je Senožečam: slovečih nekdanih semnov za lesnino nij več, tačasno blagostanje je izginilo, — občna beda je zdaj zavladala. Kje so lepi časi, ko je mej Senožečami bival in pel ranjki njih rojak: pesnik Miroslav Vilhar,

ko se je pri njih mudil Levstik itd.? Nij jih več, prešli so. — Pozabljeno, podrti...

Da, podrtga je dosti v Senožečah in v okolici; a naj omenim le najznamenitejše podrtije, namreč iste starega senožeškega gradu. Razvaline te nahajajo se vrh zelene Preske, — bolj strmega, deloma z lepim bukovjem obraščenega hribčka. Stare so te razvaline, zelo stare: vsaj se tako v Senožečah govori in ugiblje. Pa mora uže res biti, ker celo naš Valvazor ne vé nič kaj gotovega, zanesljivega poročati o njih starodavnej prošlosti! In Bog si ga vedi, kako preimenitno povestnico ima ta stari grad in kolike vrednosti bi ona bila za zgodovino kranjsko, da — za zgodovino v obče — ako bi se moglo le kaj natančnejšega pozvedeti o njej! A kako to pričeti? Zgodovina se ne dá kar tako „kovati“. Ne, kovati se ne dá — a kopati...! Zato se je več senožeških gospodov združilo v to, da bodo prekopavali stare razvaline ter odkrili svetu njih tajnosti... Na čelu tega „konsorcija“ je senožeški rojak, bogat v Trstu bivajoč trgovec, g. A. Dejak. Delo se je uže pričelo, nad tri tedne uže se koplje. Do sedaj so pač uže izkopali nekaj železnine (žebelj, krogelj, podkev itd.), mnogo kostij, nekaj novcev (iz 15. in 16. stoletja), a še nič, kar bi utegnilo pričati o „prazgodovini“ pozabljenega tega gradu. — Vsekako želimo gg. podjetnikom dosti vspeha, kajti to more biti deželi, oziroma nje zgodovini le na korist. Če bi pa vse to začetje dalje ne imelo nobenega družega haska, ima vendar-le to dobro, da si sedaj vsak dan nekateri senožeški reveži lahko zaslužijo nekaj gotovih novcev.

Domače stvari.

— („Slovenske knjižnice“), zbirke romanov in povestij, ki jo izdaje J. Jurčič, izide konec tega meseca osmi zvezek, kateri bode prinesel zbirko novih izvirnih slovenskih novel dr. Ivana Tavčarja. Potem pride na vrsto izviren roman iz literarne zapuščine Josipa Ogrinca in kasneje izviren roman izdateljev, kateri je zdaj v delu.

— (Za čuda hitri novinarski poročevalci) so famozni uredniki ljubljanskega „Slovenca“. Uže v soboto 2. oktobra so vsi večerni listi dunajski prinesli telegrafičen izpis nove papeževe enciklike o slovanskih apostolih; listi, ki izhajajo brez večerne izdaje, kakor „Vaterland“, prinesli so to novost z razprtimi črkami uže nedeljo 3. oktobra. Naš list „Slovenski Narod“ jo je prinesel po njih uže tudi vtorek na prvem mestu vnanjega političnega razgleda. „Vaterland“, ki je došel v sredo zvečer 6. t. m. v Ljubljano, donesel je pa uže celi tekst enciklike. Hrvatske liste smo uže pred par dnevi dobili z uvodnimi članki o tem važnem dogodku. Tudi pri nas se je javno o tem debatiralo in dosti govorilo vse te dni v družbah, ki se za politiko zanimajo. Vendar kljubu vsemu temu nij slavno uredništvo ljubljanskega „Slovenca“, ki ima baje biti pravi organ našemu duhovništvu, prvič, še vtorek prav ničesa vedelo niti čulo o tej papeževi okrožnici, temu je, drugič, „Slovenec“ še le včeraj v četrtek opoldne nekaj slišal, da ima — čujte! — samo neka obskurna „Klagenfurter Zeitung“ nek „izvirni telegram“ o tej „važnej in radostnej novici“. Torej čez pet dni še le, in še le čez Celovec! Pa tudi ta važni vir „Klagenfurter Zeitung“ je „Slovenca“ došel še le tikoma pred koncem uredovanja v četrtek 7. oktobra opoldne, ker je „Slovenec“ svojo novico mogel še le včeraj prav zadaj

natisniti, tako rekoč za rep ujeta, tam v poslednjem kotiči, kjer so sicer inserati! Taki ljudje, ki, kakor vidite, niti časopisov brati ne znajo in se v novinarstvu tako nezaslišano smešno blamirajo, — pa potlej dopise kujejo zoper nas in o dnevnikih in o ustanovljenji novih tiskarn sanjajo! Niti trikrat-natredenskega lista ne znate pol pošteno polniti, kakor navedena novinarska blamaža kaže.

— (Občni zbor dramatičnega društva) bode v nedeljo 24. okt. ob 11. uri dopoldne v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov bode: 1. Ogovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamezni predlogi društev. K mnogoštevilnej udeležitvi vabi uljudno dosedanj odbor.

— (Za tombolo,) ki se bode igrala v Ljubljani v nedeljo ob treh popoldne javno na Kongresnem trgu, so priprave dogotovljene. Kartelci se kakor prejšnja leta — prav obilno kupujejo in je upati, da igra dobrodejnim namenom dovoljne podpore donese. Ob deželni hiši bode postavljen oder za gledalce s sedeži. Odbor tombole oskrbel bode, — če mogoče vojaško godbo ravno došlega pešpolka veliki knez Mihael. V nedeljo se bodo kartelci prodajali na tribuni od 8. zjutraj do 3. ure popoldne. Ako bode lepo vreme, bode gotovo udeležilo se uže udomačene igre na tisoče ljudstva.

— (Zlato mašo) bode v nedeljo v Gorjah obhajal g. fajmošter Karel Tedeschi, ki je bil dne 10. oktobra 1830 za mašnika posvečen. Slavnostni govor bo govoril državni poslanec g. Klun.

— (Farni konkurs) so delali od 5. do 7. t. m. ti-le gospodje kaplanje: Bergant Valentin iz Šmartina pri Litiji, Eržen Franc iz Spodnje Idrije, Jarec Franc iz Leskovca, Križaj Nikolaj z Iga, Šimenes Andrej iz Št. Ruperta in Šalehar Nace s Trebelnega.

— (Premembe pri učiteljstvu na Primorskem.) Gosp. Bratina iz Krede za prov. učitelja v Serpenico. G. Matija Leban, bivši učitelj v Škerbini za prov. učitelja na trirazrednici v Tolmin. Gospdč. Čuk iz Serpenice na dvorazrednico v Cerkljo. G. Likar, učitelj v Cerkljem dobi pol leta dopust zaradi bolehnosti.

— (U mor.) Okrajna sodnija Šmarijska naznanja: Dne 10. junija t. l. je bil kmalu po 9. uri na večer Jurij Slatenšek na cesti od Ponikve do Poličan v gozdu Grahoze nedaleč od tunela „Mala Lipoglav“ umorjen. Morilec se ne pozna. Truplo umorjenega je imelo

kakor tolar veliko rano na prsih od strela, vrat mu je bil prerezan. Na onem mestu so najdlji tudi koščke papirja, kateri je rabil zločincu gotovo za to, da je nabil strelno orožje. V istej noči so neznani tatje, skoraj gotovo da isti, ki so umorili Slatenška, vlomili v hišo Marševu, ter so temu pokrali za 300 gl. blaga in denarja.

Hiša

v Ljubljani — v mestu — posebno pripravna za gostilno, je za 15.000 gl. na prodaj. Le polovica kupa se precej plača. Več o tem pove administracija „Slovenskega Naroda“.

(494—2)

Cirkus Kremsier & C.

na cesar Josipovem trgu
danes petek dne 8. oktobra
velika izredna predstava

z novim programom.

Kasa se odpre ob 7. uri.

Začetek ob 7. uri.

Jutri v soboto posebna

predstava za otroke

z znižano vstopnino za odrasle in otroke.

Začetek ob 5. uri popoldne

V nedeljo ob 4. uri popoldne

veliko umeteljno jahanje za stavo

na živinskem trgu z 20 konji.

Uljudno vabi k predstavi

A. Kremsier,

vodja.

(499)

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismo željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Zerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnič. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gl.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

prireja po najnovejšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—18)

zobni zdravnik A. PAICHEL

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Na podlagi odobrenja vis. o. kr. deželnega zdravilstvenega svetovništva od vis. o. kr. namestništva dovoljene

Marijinceljske kapljice za želodec,

so izvrstno uplivačo sredstvo.

Nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, drve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: lekar g. Josip Svoboda v Ljubljani na Prešernovem trgu; v Novem mestu lekar g. Dom. Rizzoli.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe vtisneno sodnijsko spravičeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—10)

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Julij pl. Trnkoczy, na mestnem trgu. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Tužci.

6. oktobra:

Pri Slonu: Šembera iz Dunaja. — pl. Hölbling iz Pešte. — Pfurtscheller iz Dunaja. — Neuman iz Prage. — Tissen, Gelles, Hornik iz Dunaja.

Pri Malič: Mislav, Feigl iz Dunaja. — Klas iz Maribora. — Dr. Medo- vič iz Zadra.

Dunajska borza 7. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gl.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	"	30	"
Zlata rente	86	"	90	"
1860 drž. posojilo	129	"	—	"
Akcije narodne banke	818	"	—	"
Kreditne akcije	279	"	25	"
London	118	"	40	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	42 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	62	"
Državne marke	58	"	25	"

Borzo kupovanje in prodajanje

državnih papirov

ter družih naložnih in spekulacijskih vrednostij.

Isidor L. Schornstein

Bankgeschäft

Wien, I., Wipplingerstrasse Nr. 43, II. Stock

(vis-à-vis der Börse).

(443—10)

Na vsa v to stroko spadajoča vprašanja daje se rado in hitro odgovor.

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V škatlicah po 10 kr.

predaje (490—1)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelju“,

na dunajski cesti v Ljubljani.

